

OVERZICHT GEMEENTELIJK INSTRUMENTARIUM STILTEGEBIEDEN

Provincie Limburg, 18 mei 2026

Aanleiding en samenvatting

Stilte en rust zijn belangrijk voor het welzijn van mensen en het voortbestaan van sommige diersoorten. De provincie heeft daarom 31 stiltegebieden in Limburg aangewezen. Dit zijn beschermde gebieden waar vooral natuurlijke geluiden te horen zijn. Deze gebieden staan niet op slot: bezoekers mogen er genieten van de rust en er kan sprake zijn van bepaalde (bedrijfsmatige) activiteiten. Het is goed om te weten dat, bij ontwikkelingen in een stiltegebied, de bescherming van het natuurlijke geluid in de meeste gevallen geregeld is door de Provincie, met instructieregels. Deze staan in de Omgevingsverordening Limburg.

Er kunnen zich ook luidruchtige ontwikkelingen voordoen op locaties buiten de stiltegebieden, die tot in een stiltegebied kunnen worden gehoord. Deze bijlage beschrijft (niet limitatief) drie mogelijke instrumenten voor gemeenten om de stiltegebieden te beschermen tegen te veel geluid van buitenaf. Die instrumenten zijn:

- Instrumenten gericht op de toedeling van functies aan locaties (zie hoofdstuk 1)
- Instrumenten gericht op geluid door activiteiten buiten een stiltegebied (zie hoofdstuk 2)
- Instrumenten gericht op geluid door activiteiten binnen een stiltegebied (zie hoofdstuk 3)

Samenvatting

- Het toedelen van functies aan locaties

Het eerste hulpmiddel gaat over het toedelen van functies aan locaties die dichtbij stiltegebieden liggen. Een functie kan bijvoorbeeld zijn 'natuur' of 'detailhandel'. Het toedelen gebeurt in het omgevingsplan. Bij veranderingen in het omgevingsplan of het verlenen van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (verder: BOPA) gericht op het toestaan van nieuwe geluid makende functies op locaties buiten stiltegebieden, moet er in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties rekening worden gehouden met het belang van nabijgelegen stiltegebieden. Er zijn twee soorten gemeentelijke geluidbronnen: geluidbronnen met en zonder geluidaandachtsgebied.

De wet bepaalt welke geluidbronnen een geluidaandachtsgebied hebben. De meest voorkomende zijn: gemeentelijke wegen en grote industrieterreinen. Binnen deze geluidaandachtsgebieden mogen van de wet hogere geluidwaarden worden geaccepteerd. Dit kan een probleem vormen in de buurt van stiltegebieden, waar voor het gehele etmaal een geluidniveau geldt van 40 dB(A). Dit wordt weergegeven als 40 dB(A) LAeq,24h en is fluisterstil. Het wel toelaten vraagt een nadere motivering en belangenafweging.

Gemeenten kunnen beleid maken om bijvoorbeeld binnen een bepaalde zone vlakbij stiltegebieden geen nieuwe functies met geluidaandachtsgebieden toe te laten die reiken tot binnen stiltegebieden. Voor nieuwe functies zonder geluidsandachtsgebieden is dit beleid ook toepasbaar en dan meestal per situatie bepaald.

Bij functies horen activiteiten. Bij activiteiten gaat het om menselijk handelen met gevolgen voor de fysieke leefomgeving, bijvoorbeeld 'het plaatsen van afvalcontainers'. Met het toedelen van een zekere functie is nog niet bepaald aan welke geluidwaarden de bijbehorende activiteit moet voldoen. Dit komt in de volgende hulpmiddelen aan bod voor activiteiten buiten een stiltegebied respectievelijk binnen een stiltegebied.

- Het beperken van geluid door activiteiten buiten een stiltegebied

Bij dit hulpmiddel is gebruik gemaakt van de Handreiking activiteiten en milieuzonering (een uitgave van de Vereniging van Nederlands Gemeenten uit 2024). De handreiking beschrijft onder meer hoe rustige

woongebieden met een strengere geluidwaarde kunnen worden beschermd tegen geluid van activiteiten op een bedrijventerrein. Deze aanpak kan ook worden gebruikt om stiltegebieden extra te beschermen. Als een activiteit níet op een bedrijventerrein plaatsvindt, kan óók sprake zijn van strengere geluidwaarden, met name als zich geluidgevoelige gebouwen (zoals woningen) in de directe omgeving bevinden. Een nabij gelegen stiltegebied kan daarvan profiteren. Indien er geen woningen in de nabijheid liggen, maar wel een stiltegebied, kan een gemeente dit alsnog met extra geluidwaarden reguleren om de 40 dB(A) LAeq,24h in het stiltegebied te halen. Deze bijlage geeft verschillende voorbeeldregels.

In de bijlage wordt verder nog ingegaan op festiviteiten en evenementen. Festiviteiten spelen zich af binnen de terreingrens van een activiteit (zoals bij horeca), evenementen meestal in de openbare ruimte. Om stiltegebieden beter te beschermen worden evenementen(locaties) en festiviteiten bij voorkeur niet toegestaan binnen 50 meter van een stiltegebied. Voor festiviteiten binnen deze afstand kunnen regels worden geformuleerd. Deze bijlage geeft hiervoor voorbeeldregels.

➤ Het beperken van geluid door activiteiten binnen een stiltegebied

In het laatste hoofdstuk staan voorbeeldregels voor de invulling van het verdere gebruik van activiteiten binnen een stiltegebied. De betreffende regels gelden alleen voor activiteiten die in het omgevingsplan of met een BOPA zijn toegelaten. De in de voorbeeldregels genoemde waarden sluiten aan bij de waarden in de Omgevingsverordening Limburg. De waarden gelden niet voor het ongewijzigd voortzetten van bestaande activiteiten. Pas wanneer die activiteiten wijzigen of uitbreiden, wordt aan de waarden getoetst.

1 Toedeling van functies aan locaties buiten stiltegebieden

1.1 Inleiding

Het eerste instrument betreft het in het omgevingsplan toedelen van functies aan locaties nabij stiltegebieden. Het bereik hiervan betreft alle aan een locatie toe te delen geluid veroorzakende activiteiten, inclusief het wonen.

Op het toedelen van functies aan locaties binnen stiltegebieden zijn de instructieregels van de Omgevingsverordening Limburg van toepassing. Zie verder het gestelde in hoofdstuk 3 van deze bijlage.

Bij het wijzigen van het omgevingsplan of het verlenen van een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (verder: BOPA) gericht op de toelating van nieuwe geluid veroorzakende functies op locaties buiten stiltegebieden verlangt de wet om in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties rekening te houden met het belang van de nabijheid van een stiltegebied.

We onderscheiden de volgende gemeentelijke geluidbronnen:

- geluidbronnen met geluidaandachtsgebied
- geluidbronnen zonder geluidaandachtsgebied

1.2 Geluidbronnen met geluidaandachtsgebied

Gemeentelijke wegen met meer dan 2500 motorvoertuigen per etmaal, lokale spoorwegen zonder geluidproductieplafonds en industrieterreinen met geluidproductieplafonds (GPP's) hebben een wettelijk geluidaandachtsgebied. Binnen een geluidaandachtsgebied kan de standaardwaarde voor de betreffende geluidbron worden overschreden.

Wij merken op dat de standaardwaarden voor deze geluidbronnen hoger zijn dan de geluidwaarden die passen bij de kernkwaliteiten van het stiltegebied, zie onderstaand schema.

Geluidbron	Standaardwaarde Bkl jaargemiddeld	Waarde kernkwaliteit 24 uren gemiddeld
Gemeentelijke wegen	53 Lden	40 dB(A) LAeq,24h
Lokale spoorwegen	55 Lden	40 dB(A) LAeq,24h
Industrieterrein met GPP's	50 Lden en 40 Lnicht	40 dB(A) LAeq,24h

De waarden zijn niet zonder meer vergelijkbaar met elkaar, het betreft immers jaargemiddelde geluidwaarden met onderscheid tussen dag, avond en nacht versus 24 uren gemiddelde waarden zonder onderscheid tussen dag, avond en nacht. Per saldo zijn de standaardwaarden uit Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) circa 10 dB hoger dan de waarden van de kernkwaliteit.

Vanuit het perspectief van de kernkwaliteiten zou dus idealiter uitgegaan worden van een buitenwettelijk geluidaandachtsgebied voor stiltegebieden gericht op een geluidwaarde van 40 dB(A) LAeq,24h of zelfs 35 dB(A) LAeq,24h, zoals die in de Omgevingsverordening wordt toegepast voor het toelaten van een nieuwe activiteit binnen een stiltegebied (zodat ook cumulatief met andere geluidwaarden aan de kernkwaliteit waarde van 40 dB(A) kan worden voldaan). Dit aandachtgebied zal echter veel groter zijn dan de wettelijke geluidaandachtsgebieden, zoals volgt uit bovenstaande tabel. Een pleidooi hiervoor zou de balans tussen beschermen en benutten doen doorslaan naar het beschermen. Dat lijkt niet evenwichtig.

Overweging

Gemeenten en de provincie kunnen erop sturen om in beginsel geen nieuwe functies toe te laten met geluidaanbachtgebieden die reiken tot binnen stiltegebieden. Het wel toelaten vraagt een nadere motivering en belangenafweging.

De gemeente kan dit sturen en toelaten doen op basis van beleid of programma, dat wordt toegepast bij de afweging tot het al dan niet wijzigen van het omgevingsplan of het verlenen van een BOPA.

De provincie kan dit doen via een uitbreiding van de instructieregels voor externe werking in de omgevingsverordening.

1.3 Geluidbronnen zonder geluidaanbachtgebied

Gemeentelijke wegen met minder dan 2500 motorvoertuigen per etmaal, bedrijventerreinen zonder geluidproductieplafonds, geluid veroorzakende activiteiten buiten bedrijventerreinen en woningen hebben geen wettelijk geluidaanbachtgebied.

Dat neemt niet weg dat deze geluidbronnen (behalve wonen) tot op grotere afstand hoorbaar kunnen zijn. Hoe stiller de omgeving hoe beter en verder de geluidbronnen hoorbaar zijn. De externe werking van deze geluidbronnen op stiltegebieden kan daardoor nog op grote afstanden hoorbaar zijn. Dit zullen overigens in veel gevallen eerder bepaalde momenten gedurende de dag en avond zijn dan gedurende het gehele etmaal.

Vanuit het perspectief van de kernkwaliteiten zou bij het wijzigen van het omgevingsplan of het verlenen van een BOPA, gericht op de toelating van een nieuwe geluid veroorzakende functie, idealiter uitgegaan worden van een buitenwettelijke geluidwaarde van 40 dB(A) LAeq,24h door die functie op een stiltegebied. Dit uitgangspunt zou echter de balans tussen beschermen en benutten doen doorslaan naar het beschermen. Dat lijkt niet evenwichtig. Bovendien zou het voor initiatiefnemers tot een extra onderzoeklast leiden in een potentieel groot gebied rondom stiltegebieden, tot een afstand van mogelijk meer dan 200 meter.

Overweging

Gemeenten en de provincie kunnen erop sturen om in beginsel geen nieuwe geluid veroorzakende functies zonder geluidaanbachtgebied (anders dan wonen) toe te laten binnen een afstand van (indicatief) 200 meter van stiltegebieden. Het wel toelaten vraagt nader onderzoek en een nadere motivering en belangenafweging.

De gemeente kan dit sturen en toelaten doen op basis van beleid of programma, dat wordt toegepast bij de afweging tot het al dan niet wijzigen van het omgevingsplan of het verlenen van een BOPA.

De provincie kan dit doen via een uitbreiding van instructieregels.

Een alternatieve overweging is dat stiltegebieden in veel gevallen aan de randen ervan door veel geluiden beïnvloed kunnen worden, waardoor de kernkwaliteiten aan die randen niet behaald zullen worden. Dieper in de stiltegebieden zal het eenvoudiger zijn om wel de kernkwaliteiten te bereiken, zie ook het gestelde hierover in 1.2.

2 Beperken van geluid door activiteiten buiten een stiltegebied

2.1 Inleiding

Hoofdstuk 1 gaat over het toelaten van activiteiten buiten een stiltegebied door een wijziging van het omgevingsplan of met een BOPA. Daarmee is nog niet bepaald aan welke geluidwaarden voldaan moet worden bij het gebruik van de toegelaten activiteit.

Op grond van het Bkl moet het omgevingsplan erin voorzien dat het geluid door een activiteit (anders dan wonen) op een geluidgevoelig gebouw aanvaardbaar is. Voor activiteiten die niet in hoofdzaak in de openbare buitenruimte worden verricht gelden op grond van het Bkl standaard geluidwaarden. Dit betreft de activiteiten als bedoeld in § 5.1.4.2.2 van het Bkl, 'Geluid door activiteiten, anders dan door specifieke activiteiten' waarvoor standaard een langtijdgemiddelde geluidwaarde geldt van 50 dB(A) etmaalwaarde op geluidgevoelige gebouwen.

NB: Voor de specifieke activiteiten schietterreinen en windturbines als bedoeld in § 5.1.4.2.3 van het Bkl 'Geluid door specifieke activiteiten' gelden afwijkende geluidwaarden¹.

Het Bkl stelt, kortom, géén inhoudelijke eisen aan de bescherming van stiltegebieden. Het omgevingsplan kan hierin wel voorzien, met het oog op de doelen van het omgevingsplan. Die doelen kunnen betrekking hebben op het beschermen van een stiltegebied, mits de daarvoor gestelde regels niet in strijd zijn met de evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Van strijdigheid kan sprake zijn als de regels het benutten van de fysieke leefomgeving onevenredig belemmeren.

In navolging van de VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024 worden de activiteiten in dit hoofdstuk aangeduid als milieuhinderlijke activiteiten². Het bereik daarvan komt voor een belangrijk deel overeen met het bereik van de Bruidsschat (inclusief de milieubelastende activiteiten in de zin van het Bal) en van (voorheen) inrichtingen onder de Wet milieubeheer. Op grond van artikel 5.58 Bkl worden meerdere activiteiten op een locatie als één activiteit beschouwd. De werking is op hoofdlijnen vergelijkbaar met hoe dat eerder het geval was bij een inrichting.

In dit hoofdstuk betreft het geluid veroorzakende milieuhinderlijke activiteiten die op grond van het omgevingsplan of een BOPA op een locatie zijn toegelaten, met uitzondering van:

- a. activiteiten die plaatsvinden op een industrieterrein waarvoor geluidproductieplafonds vastgesteld moeten worden;
- b. activiteiten die in hoofdzaak in de openbare buitenruimte worden verricht;
- c. evenementen, tenzij die festiviteiten zijn als bedoeld in artikel 5.68 Bkl, zie toelichting hieronder.
- d. windturbines en windparken;
- e. civiele buitenschietsbanen;
- f. doorgaand verkeer op wegen, vaarwegen en spoorwegen;

¹ In deze bijlage wordt aangenomen dat het geluid door windturbines en schietterreinen op stiltegebieden wordt beoordeeld en afgewogen bij de toelating op grond van het omgevingsplan of het verlenen van een BOPA als bedoeld in hoofdstuk 1 van deze bijlage.

² In hoofdstuk 2 van deze bijlage wordt de handreiking gevolgd met 'milieuhinderlijke activiteiten' als vervanger voor 'inrichting', zie <https://vng.nl/publicaties/vng-handreiking-activiteiten-en-milieuzonering> waar in hoofdstuk 2.1 een definitie wordt gegeven voor milieuhinderlijke activiteiten: "Een aan een locatie toegedeelde activiteit, anders dan wonen, die milieuhinder kan veroorzaken, in het bijzonder in de vorm van geluid- of geurhinder. Ook aan locaties toegedeelde activiteiten (anders dan wonen) die trillinghinder, stofhinder, veiligheidsrisico's of lichthinder kunnen veroorzaken zijn milieuhinderlijke activiteiten." Hierbij is echter abusievelijk niet vermeld dat het gaat om activiteiten die geheel of in hoofdzaak buiten de openbare buitenruimte worden verricht. Dit zal in de handreiking zelf worden gecorrigeerd.

- g. de inzet van motorvoertuigen of helikopters voor spoedeisende medische hulpverlening, ongevallenbestrijding, brandbestrijding, gladheidbestrijding en het vrijmaken van de weg na een ongeval; en
- h. wonen.

Dit toepassingsbereik is afgeleid van artikel 5.55 in combinatie met artikel 5.63 Bkl. Beroep en bedrijf aan huis zijn bedrijfsmatige activiteiten en zijn daardoor geen onderdeel van het wonen. Daardoor vallen beroep en bedrijf aan huis binnen het toepassingsbereik van deze paragraaf.

Evenementen in de openbare ruimte en festiviteiten binnen milieuhinderlijke activiteiten kunnen gedurende korte perioden veel geluid produceren. Daarom worden die in dit hoofdstuk apart genormeerd en behandeld.

Bij de verdere uitwerking in dit hoofdstuk onderscheiden we de volgende activiteiten:

- Milieuhinderlijke activiteiten buiten een bedrijventerrein (of ander werkterrein);
- Evenementen en festiviteiten;
- Milieuhinderlijke activiteiten op een bedrijventerrein (of ander werkterrein).

2.2 Milieuhinderlijke activiteiten buiten een bedrijventerrein

Deze paragraaf gaat over geluid door activiteiten die zijn gelegen buiten een bedrijventerrein en buiten een stiltegebied. In het omgevingsplan zijn geluidregels opgenomen voor deze activiteiten gericht op de bescherming van geluidgevoelige gevels. Deze regels kunnen worden uitgebreid met het oog op de bescherming van de kernkwaliteiten van een nabijgelegen stiltegebied. Er ontstaat dan een koppeling tussen de beoordeling van geluid voor andere doeleinden en voor stiltegebieden.

Voorbeeldregels voor in het omgevingsplan voor een activiteit buiten een stiltegebied

1. Bij het verrichten van een activiteit is het geluid op een geluidgevoelig gebouw niet meer dan de waarden in tabel X.

Tabel X

Ligging geluidgevoelig gebouw	langtijdgemiddeld beoordelingsniveau $L_{Ar,LT}$ in dB(A)		
	07.00-19.00 uur	19.00-23.00 uur	23.00-07.00 uur
Gemengd gebied	50	45	40
Rustig woongebied	45	40	35
Buitengebied	45	40	35
Bos, natuur en stiltegebied incl. 50 m bufferzone	40	35	30
Bedrijventerrein	55	50	45

2. Voor zover er binnen 50 meter van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht geen geluidgevoelige gebouwen zijn gelegen, gelden de genoemde waarden voor het $L_{Ar,LT}$ in tabel X op een afstand van 50 meter van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht.
3. Met een maatwerkvoorschrift kan van de gestelde geluidwaarden worden afgeweken tot maximaal:
 - a. 5 dB hoger op een geluidgevoelig gebouw;
 - b. 10 dB hoger op 50 meter afstand van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht;
 - c. de onder a. en b. vermelde maximale toenames zijn niet van toepassing op geluid in een bijzondere bedrijfssituatie, die afwijkt van de representatieve bedrijfssituatie.

4. Het maatwerkvoorschrift als bedoeld in lid 3 kan worden vastgesteld als:
 - a. onevenredig ingrijpende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de waarden;
 - b. andere maatregelen die de geluidbelasting verminderen zo veel mogelijk worden getroffen;
 - c. de geluidbelasting op geluidgevoelige gebouwen aanvaardbaar is;
 - d. de geluidbelasting op een stiltegebied aanvaardbaar is.

Toelichting

Lid 1

Een woning in een stiltegebied of in een bufferzone van 50 meter rond het stiltegebied wordt beschermd tegen het geluid van een activiteit buiten een stiltegebied met een scherpe waarde van 40 dB(A) etmaalwaarde. Met die beschermingsregel wordt indirect ook het stiltegebied zelf beschermd.

Lid 2

Door lid 2 wordt het stiltegebied ook beschermd als er binnen een afstand van 50 meter van de activiteit geen geluidgevoelig gebouw aanwezig is. De geluidwaarden gelden dan op 50 meter afstand van de activiteit.

De waarde op 50 meter afstand is gekoppeld aan het gebiedstype op die afstand. Als dat een stiltegebied is of een bufferzone van 50 meter rond een stiltegebied is dat een waarde van 40 dB(A) etmaalwaarde. Als het buitengebied is geldt een waarde van 45 dB(A) etmaalwaarde. En als het een geluidaanrichtingsgebied is rond een rijks- of provinciale weg een waarde van 50 dB(A) etmaalwaarde.

Lid 3 en lid 4

Dit is een flexibiliteitsbepaling waarmee na een belangenafweging hogere geluidwaarden toegestaan kunnen worden.

Aanvullende regels

De geluidwaarden in het vorige voorbeeld sluiten niet uit dat het geluid door een activiteit op een stiltegebied hoger kan zijn dan de waarde die volgens de Omgevingsverordening geldt voor een nieuwe activiteit in een stiltegebied ter bescherming van de kernkwaliteiten van een stiltegebied. Dat is een waarde van 35 dB(A) LAeq,24h. Het geluid door een activiteit van bijvoorbeeld 45 dB(A) overdag op 50 meter afstand kan leiden tot een waarde van 35 dB(A) op 200 meter afstand. Het akoestisch invloedgebied van een activiteit op een stiltegebied kan dan ook veel groter zijn dan de bufferzone van 50 meter uit het vorige voorbeeld.

Naast het gebruik van de etmaalwaarden in tabel X uit het vorige voorbeeld kan ook direct gestuurd worden op de geluidwaarden overeenkomstig de Omgevingsverordening ter bescherming van de kernkwaliteiten van het stiltegebied, met de volgende aanvullende geluidregels:

1. Voor een activiteit binnen een afstand van 200 meter van een stiltegebied geldt aanvullend een geluidwaarde van 35 dB(A) LAeq,24h op de grens van het stiltegebied.
2. De waarde van 35 dB(A) LAeq,24h op de grens van het stiltegebied geldt niet voor:
 - het ongewijzigd voorzetten van bestaande activiteiten; of
 - het wijzigen of uitbreiden van bestaande activiteiten die leiden tot gelijkblijvend of minder geluid dan het bestaande geluid (peildatum voor het bestaande geluid: inwerkingtreding van deze regel).
3. Het geluid door een activiteit op een stiltegebied als bedoeld in dit lid wordt bepaald bij ministeriële regeling gestelde regels met daarop de volgende verbijzonderingen:
 - a. er geldt een beoordelingshoogte van 1,5 meter;
 - b. de beoordelingsperiode betreft het gehele etmaal (LAeq,24h), er worden dus geen toeslagen toegepast op geluidbijdragen in de verschillende etmaalperioden.
4. Met een maatwerkvoorschrift kan van de gestelde geluidwaarden worden afgeweken:

- a. Bij oprichting, wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit (peildatum voor een bestaande activiteit: inwerkingtreding van deze regel):
 - i. tot maximaal 40 dB(A) LAeq,24h op maximaal 50 meter binnen het stiltegebied; of
 - ii. bij een bestaande activiteit, voor zover het bestaande geluid meer is dan onder i is aangegeven, tot maximaal het bestaande geluid.
 - b. De onder a. vermelde maximale waarden zijn niet van toepassing op geluid in een bijzondere bedrijfssituatie, die afwijkt van de representatieve bedrijfssituatie.
5. Het maatwerkvoorschrift als bedoeld in lid 4 kan worden vastgesteld als:
- a. onevenredig ingrijpende maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de waarden;
 - b. andere maatregelen die de geluidbelasting verminderen zo veel mogelijk worden getroffen;
 - c. de geluidbelasting op geluidgevoelige gebouwen aanvaardbaar is.
 - d. de geluidbelasting op het stiltegebied aanvaardbaar is.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat in de praktijk naast het belang van het 'stiltegebied' ook andere belangen aan de orde kunnen zijn waar het gaat om geluid van activiteiten. Bijvoorbeeld de bescherming van kwetsbare natuur en soorten. Die belangen kunnen in de praktijk vragen om een verdergaande beperking van het geluid van een activiteit dan het belang van het stiltegebied.

2.3 Evenementen en festiviteiten

Onderscheid evenementen en festiviteiten

Voor de toepassing van de geluidregels geldt dat evenementen in hoofdzaak plaatsvinden in de openbare buitenruimte, buiten de locatie van een milieuhinderlijke activiteit. Voor festiviteiten geldt dat deze geheel of in hoofdzaak plaatsvinden binnen de locatie (terreingrens) van een milieuhinderlijke activiteit.

Op de viering van festiviteiten is artikel 5.68 Bkl van toepassing, waardoor het omgevingsplan kan bepalen dat de geluidwaarden in het omgevingsplan dan niet gelden. Wel moet rekening gehouden worden met het geluid door de viering van festiviteiten. Dit kan door het stellen van geluidwaarden en regels specifiek gericht op die festiviteiten.

Het onderstaande voorstel voor het beperken van (het geluid van) evenementen en festiviteiten is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Uitsluiten van evenementen en festiviteiten binnen 50 m van een stiltegebied, tenzij 2.
2. Voorwaardelijk toelaten van bepaalde festiviteiten met vergunningplicht.

NB: Evenementen op evenementenlocaties vinden in hoofdzaak plaats in de openbare buitenruimte, waardoor het geen festiviteiten betreft in de zin van deze paragraaf.

Voorbeeldregels omgevingsplan voor geluid door evenementen en festiviteiten

- A. In een bufferzone van 50 meter rondom een stiltegebied mogen geen evenementen of festiviteiten met overheersend muziekgeluid (zijnde buiten de grens van de locatie niet als muziek herkenbaar) plaatsvinden.
- B. In verband met een viering van een festiviteit als bedoeld in artikel 5.68 Bkl kan in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning worden verleend onder de volgende voorwaarden:
 - i. het betreft een incidentele activiteit die in de dag- en/of avondperiode, tussen 7.00 uur en 23.00 uur, plaatsvindt en maximaal 3 dagen aaneengesloten duurt;
 - ii. de duur van de activiteit bedraagt per dag maximaal 16 uur bij een bronsterkte van 75-85 dB(A), of
 - iii. maximaal 8 uur bij een bronsterkte van 90 dB(A), of
 - iv. maximaal 2 uur bij een bronsterkte van 95 dB(A);

- v. indien de situatie ter plaatse niet in overeenstemming is met het bepaalde onder ii. tot en met iv moet middels een akoestische onderbouwing worden aangetoond dat kan worden voldaan aan een maximaal toelaatbare waarde van 40 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ op maximaal 50 meter binnen het stiltegebied;
- vi. per kalenderjaar wordt voor maximaal drie dagen een vergunning verleend.

2.4 Milieuhinderlijke activiteiten op een bedrijventerrein

De VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024 is de opvolger van de VNG uitgave Bedrijven en milieuzonering 2009. Voor bedrijventerreinen (en andere werkterreinen) is geconcludeerd dat met het oog op het voorkomen van cumulatie en met het oog op effectief ruimtegebruik een aanvullende regeling nodig is ten opzichte van de standaardregels in het Bkl. De in de handreiking voorgestelde methodiek voorziet hierin. Daarmee wordt ook voorzien in een alternatief voor de toepassing van maximale milieucategorieën onder verwijzing naar een Staat van bedrijfsactiviteiten met richtafstanden per activiteit tot rustig woongebied en gemengd gebied met wonen.

De nieuwe methodiek stuurt op beschikbare milieugebruiksruimte per bedrijf (dus niet cumulatief voor alle bedrijven op het bedrijventerrein) begrensd op een vaste afstand vanaf het bedrijf, ook als er op die afstand geen gevoelige gebouwen zijn gelegen.

Voor een toelichting op de methodiek wordt verwezen naar de VNG Handreiking zelf en naar een aanvulling op de handreiking, die volgens planning in het eerste kwartaal van 2026 door de VNG wordt gepubliceerd.

De methodiek kan ook gebruikt worden om stiltegebieden met gemeentelijke regels in het omgevingsplan te beschermen tegen het geluid van activiteiten op een bedrijventerrein (of ander werkterrein). In onderstaand kader met toelichting wordt uitgelegd hoe dat in verschillende varianten vorm kan krijgen en welke flexibiliteitsbepalingen daarbij kunnen worden gehanteerd.

Inzet handreiking voor stiltegebieden

- Toepasbaar voor bedrijventerreinen en andere werkterreinen nabij stiltegebieden, met zones voor geluid vastgelegd in de planregels
- Geluidruimte per bedrijf is maximaal 50 dB(A) etmaalwaarde op 50 meter afstand voor een bedrijf aan de rand van het bedrijventerrein.
- Ook bij toepassing zone verruimd

Grens bedrijventerrein

Zone geluid verruimd

50m

100m

50 dB(A)
- Met een maatwerkvoorschrift kan tot maximaal 10 dB extra geluidruimte worden verkregen. Afwegen tegen belang stiltegebied.
- Voor bestaande activiteiten geldt overgangsrecht

50 dB(A)
etmaalwaarde

29 Werkbijeenkomst stiltegebieden | 25 november 2025
Haskoning

Toelichting

Dit is een bestaand bedrijventerrein, direct gelegen naast een bosgebied. Verondersteld wordt dat dit een stiltegebied is.

Door de methodiek zullen alleen bedrijven binnen een afstand van 50 meter van het stiltegebied meer geluid kunnen veroorzaken dan 50 dB(A) etmaalwaarde op het stiltegebied. Alle andere bedrijven hebben standaard 50 dB(A) of minder geluidruimte op de grens van het stiltegebied. Ook al zijn er geen geluidgevoelige gebouwen gelegen tussen de bedrijven en het stiltegebied.

Deze standaardmethodiek beschermt het stiltegebied dus al meer dan de methodiek uit de VNG uitgave van 2009. Echter het geluid kan wel veel hoger zijn dan passend bij de kernkwaliteit van een stiltegebied.

Inzet handreiking voor stiltegebieden

- Met de toepassing van de zone geluid beperkt van 100 meter diep kan dit tot 5 dB per bedrijf worden aangescherpt.
- Te rekenen vanaf een afstand van 50 meter buiten het bedrijventerrein.
- Dit vermindert ook de kans op cumulatie. Alle bedrijven binnen 100 meter van de rand stiltegebied worden door de zone geluid in hun geluidruimte beperkt.
- Met een maatwerkvoorschrift kan tot maximaal 10 dB extra geluidruimte worden verkregen. Afwegen tegen belang stiltegebied.
- Voor bestaande activiteiten geldt overgangsrecht

Een zone geluid beperkt wordt toegepast om rustige woongebieden extra te beschermen tegen geluid.

Deze zone kan ook worden gebruikt om stiltegebieden extra te beschermen.

In bovenstaand figuur begint de zone beperkt in het stiltegebied zelf, op een afstand van 50 meter van de grens van het stiltegebied. De maximale bescherming zou worden verkregen door de zone beperkt te laten beginnen op de grens van het stiltegebied. Het bedrijf in de figuur zou daarmee echter nog veel meer in haar geluidruimte worden beperkt, namelijk tot 45 dB(A) etmaalwaarde op de grens van het stiltegebied en op het meest westelijke punt van haar terrein (de paarse lijn). De groene 45 dB(A) lijn in bovenstaand figuur zou dan worden afgekapt op de grens van het stiltegebied. Dit lijkt, afhankelijk van de omstandigheden, niet evenwichtig.

Inzet handreiking voor stiltegebieden

- Alternatief is het opnemen van een aanvullende planregel: het geluid door een activiteit mag op de grens van een stiltegebied niet meer zijn dan:
 - 35 dB(A) $L_{Aeq,24h}$
- Met een maatwerkvoorschrift kan een hogere waarde worden vastgesteld, tot maximaal 40 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ tot op een afstand van maximaal 50 meter binnen het stiltegebied.
- Voor bestaande activiteiten geldt overgangsrecht.

In bovenstaand figuur is voorzien in extra bescherming van het stiltegebied, met een maximale waarde van 35 dB(A) $L_{Aeq,24h}$.

Net als is overwogen in de tekst onder de vorige figuur zou de begrenzing op de grens van het stiltegebied zelf een onevenredige beperking van de geluidruimte zijn, zeker voor de bedrijven binnen een afstand van 50 meter van het stiltegebied.

Overwogen kan worden de lijn te trekken binnen het stiltegebied, op een afstand van 30 meter van de grens van het stiltegebied.

Inzet handreiking voor stiltegebieden

- Alternatief is het opnemen van een aanvullende planregel: het geluid door een activiteit mag op een afstand van 30 meter van de grens van een stiltegebied niet meer zijn dan:
 - 35 dB(A) $L_{Aeq,24h}$
- Met een maatwerkvoorschrift kan een hogere waarde worden vastgesteld, tot maximaal 40 dB(A) $L_{Aeq,24h}$ tot op een afstand van maximaal 50 meter binnen het stiltegebied.
- Voor bestaande activiteiten geldt overgangsrecht.

3 Geluid door activiteiten binnen een stiltegebied

Voor bepaalde (incidentele) activiteiten binnen stiltegebieden gelden direct werkende regels op grond van de Omgevingsverordening Limburg, inclusief een vergunningstelsel om daarvan af te wijken. Dit is opgenomen in Afdeling 6.3. Daar gaat deze bijlage verder niet over.

Daarnaast gelden er op grond van de Omgevingsverordening Limburg instructieregels voor het met een wijziging van het omgevingsplan of een BOPA toelaten van nieuwe activiteiten of uitbreiden van bestaande activiteiten. Die regels zijn erop gericht de kernkwaliteiten van het stiltegebied in stand te houden. Dit is opgenomen in Afdeling 6.2.

Zoals ook in hoofdstuk 2 is aangegeven, is met het toelaten van activiteiten binnen een stiltegebied door een wijziging van het omgevingsplan of met een BOPA nog niet bepaald aan welke geluidwaarden voldaan moet worden bij het verdere gebruik van de toegelaten activiteit³. In dit hoofdstuk worden hiervoor voorbeeldregels gegeven voor in het gemeentelijke omgevingsplan. De geluidwaarden en afstanden in dit hoofdstuk voor activiteiten binnen stiltegebieden zijn gebaseerd op de waarden in de Omgevingsverordening Limburg.

Net als in hoofdstuk 2 geldt in deze paragraaf dat op grond van artikel 5.58 Bkl meerdere activiteiten op een locatie als één activiteit worden beschouwd.

Voorbeeld voor regels in het omgevingsplan voor een activiteit binnen een stiltegebied

1. Bij het verrichten van een activiteit binnen een stiltegebied is het geluid niet meer dan 35 dB(A) LAeq,24h op 30 meter van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht.
2. Bij wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit (peildatum voor een bestaande activiteit: inwerkingtreding van deze regel) kan hiervan met een maatwerkvoorschrift worden afgeweken tot:
 - maximaal 40 dB(A) LAeq,24h op 50 meter; of
 - voor zover het bestaande geluid meer is, tot maximaal het bestaande geluid.
3. Bij het vaststellen van het maatwerkvoorschrift worden de randvoorwaarden uit de Omgevingsverordening Limburg toegepast.
4. Lid 1 geldt niet voor:
 - het ongewijzigd voorzetten van bestaande activiteiten; of
 - het wijzigen of uitbreiden van bestaande activiteiten die leiden tot maximaal het bestaande geluid (peildatum voor het bestaande geluid: inwerkingtreding van deze regel).
5. Het geluid door een activiteit binnen een stiltegebied als bedoeld in dit artikel wordt bepaald bij ministeriële regeling gestelde regels met daarop de volgende verbijzonderingen:
 - a. er geldt een beoordelingshoogte van 1,5 meter;
 - b. de beoordelingsperiode betreft het gehele etmaal (LAeq,24h), er worden dus geen toeslagen toegepast op geluidbijdragen in de verschillende etmaalperioden;
 - c. voor zover muziekgeluid op de genoemde afstanden waarneembaar is wordt rekening gehouden met de toeslag voor muziekgeluid.

Toelichting

De regels gelden alleen voor activiteiten die in het omgevingsplan of met een BOPA zijn of worden toegelaten. De waarden sluiten aan bij de waarden in de Omgevingsverordening Limburg.

De waarden gelden niet voor het ongewijzigd voorzetten van bestaande activiteiten. Pas bij een wijziging of uitbreiding van bestaande activiteiten wordt aan de waarden getoetst. Daarbij kan met een

³ Tenzij in de wijziging van het omgevingsplan of in de BOPA geluidvoorschriften voor het gebruik zijn opgenomen, maar dat is vaak niet het geval.

maatwerkvoorschrift worden afgeweken tot maximaal 40 dB(A) LAeq,24h op 50 meter. En als het bestaande geluid meer is dan 40 dB(A) LAeq,24h op 50 meter kan worden afgeweken tot maximaal het bestaande geluid. Dus een toename van het geluid is alleen toegestaan als het bestaande geluid niet hoger is dan 40 dB(A) LAeq,24h op 50 meter. Bij een hogere waarde geldt het standstill beginsel.

Bij een standstill wijziging van het bestaande geluid is een maatwerkvoorschrift niet noodzakelijk. Op grond van lid 4 geldt de waarde uit lid 1 namelijk niet voor uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten als dat niet tot meer geluid leidt dan het bestaande geluid. Vanuit het oogpunt van rechtszekerheid en handhaafbaarheid is het overigens wel aan te bevelen om dat maatwerkschrift toch vast te stellen, ambtshalve of op aanvraag.

Zie voor een verdere toelichting de regels en toelichting over geluid in stiltegebieden in de Omgevingsverordening Limburg. Een beleidsneutrale wijziging van deze verordening wordt in 2026 vastgesteld.